

**ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม**
**Guidelines of Students' Parents for Educational Management of Schools
in Mahasarakham Town Municipality.**

มุกดา นาสมตรอง¹, อูราสา พรหมทา² และกฤษณก ดวงชาทม³

Mukda Nasomtrong¹, U-rasa Promtha² and Kritkanok Duangchathom³

¹นักศึกษา ระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{2,3}อาจารย์ ประจำสาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹Master Student of Department Educational Management Faculty of Education Rajabhat Mahasarakham University

^{2,3}Lecturer from the Faculty of Department Educational Management Faculty of Education Rajabhat Mahasarakham University

Corresponding Author Email: thitimabrrlulip@gmail.com

Received: 15 May 2021

Revised: 31 May 2021

Accepted: 3 June 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำแนกตามอาชีพ และวุฒิการศึกษา และ 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.59 - 0.89 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 มีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ปีการศึกษา 2561 จำนวน 248 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ในสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test (Independent Samples) และ F-test (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) 2) ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามที่ประกอบอาชีพและวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกันจำแนกตามอาชีพ $p = .719 > .05$, จำแนกตามวุฒิการศึกษา $p = .896 > .05$ และ 3) ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาพบว่า ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมควรตรวจสอบความเหมาะสมของขนาดห้องเรียน ความสูงของอาคารเรียนให้เหมาะสมสำหรับวัยของนักเรียน จัดสวนหย่อมให้เหมาะสม สวยงาม เพื่อเป็นมุมผ่อนคลายให้นักเรียนสามารถได้พักผ่อนหย่อนใจได้อย่างสะดวก ปลอดภัย จัดทำป้ายเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ได้อย่างเต็มความสามารถของนักเรียน จัดสถานที่รับ-ส่งนักเรียน ทางเข้า-ออก ที่จอดรถ ให้มีความสะดวกปลอดภัยมากยิ่งขึ้น และดูแลรักษาห้องน้ำในโรงเรียนให้สะอาดและให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ตรวจสอบตะแกรงระบายน้ำให้สามารถระบายน้ำได้ดี ไม่อุดตัน ไม่มีจุดอับอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียน, การจัดการศึกษา, โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

Abstract

The purposes of the research were 1. to study the satisfaction of students' parents with educational management of schools in Mahasarakham Town Municipality, 2. to compare the satisfaction of students' parents

with educational management of schools in Mahasarakham Town Municipality regarding occupation and educational background, and 3. to find useful suggestions for educational management of schools in Mahasarakham Town Municipality. It is a quantitative research. The research tool was a questionnaire with 5 levels of estimation, with a discriminating power between 0.59 - 0.89 and a confidence value of 0.96. The sample group consisted of 248 parents of preschool children in schools under the Maha Sarakham Municipality, Academic Year 2018. by random group The collected data were then analyzed in descriptive statistics such as percentage, mean, standard deviation. and hypothesis testing using t-tests (Independent Samples) and F-tests (One-way ANOVA). Results of the research were as follows: 1) The study showed that the overall satisfaction of the students' parents with the educational management of schools in Mahasarakham Town Municipality was at a high level. ($\bar{X} = 3.76$) 2) The research findings indicated that the satisfaction of the students' parents with the educational management regarding the different occupations and different educational backgrounds was not significantly different. Classified by occupation $p = .719 > .05$, Classified by educational $p = .896 > .05$ and 3) Regarding the useful suggestions for educational management, the findings suggested that size, height and appropriateness of the classrooms should be examined for early childhood students. There should be a beautiful and safe park for relaxing of the students. There should be many signs for learning and skill improvement. There should be obvious signs of drop-off and pick-up point, entrance and exist for the safety and convenience. The drainage ditch should be always checked for water flow.

Keywords: Guidelines of Students' Parents, Educational Management, Mahasarakham Town Municipality Schools

บทนำ

การศึกษาระดับปฐมวัยถือเป็นระดับที่สำคัญที่สุดของชีวิต เพราะเป็นการปูพื้นฐานทางการศึกษาและเสริมสร้างความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของเด็กอายุ 3 - 6 ปี ก่อนที่จะเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษา การเรียนรู้ในระดับนี้จะส่งผลและมีอิทธิพลต่อการศึกษาระดับที่สูงขึ้นและการดำรงชีวิตในอนาคตเป็นอย่างมาก เนื่องจากเด็กในวัยนี้เริ่มเรียนรู้และสนใจอยากรู้อยากเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว แต่อย่างไรก็ตาม แม้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยจะเกิดขึ้นภายในโรงเรียน และเด็กได้รับความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ จากครู แต่ควรสนับสนุนให้ผู้ปกครองของเด็กมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับบุตรหลานของตนเองด้วย เพราะการประสานความร่วมมือกันในการพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จะทำให้เด็กได้รับการดูแลเอาใจใส่และได้รับประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ครูจำเป็นต้องรับรู้ข้อมูลของเด็กที่บ้าน ผู้ปกครองควรได้รับรู้ข้อมูลของเด็กที่โรงเรียน เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ทำให้การพัฒนาและการดูแลเด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การพัฒนาเด็กปฐมวัยที่จะให้บรรลุเป้าหมายมีคุณภาพที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับจัดการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างภาครัฐ โรงเรียนและผู้ปกครอง โดยทุกฝ่ายจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันด้วย (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551, น.42)

โรงเรียนเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีโรงเรียนในสังกัด 7 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา โรงเรียนเทศบาลบ้านสองนางโย โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อโรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี และโรงเรียนเทศบาลบ้านแมต มีนักศึกษาทั้งสิ้น 2,910 คน จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโรงเรียนเทศบาลเมืองมหาสารคามพบว่า ยังขาดการประสานงานและประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ขาดการมี

ส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครอง บ้าน วัด โรงเรียน การเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ขาดสื่อการเรียนการสอนแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย โรงเรียนขนาดเล็กด้วยจึงทำให้ได้รับการจัดสรรบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งก่อสร้างจำนวนน้อย และโรงเรียนก็ไม่สามารถระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองหรือชุมชนได้มากนัก ประกอบกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ด้านการประเมินด้านกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่า สถานศึกษามีโครงสร้างการจัดการศึกษายังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ยังขาดการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำมาปรับใช้ในแผนพัฒนาสถานศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนานักกิจกรรม และการประเมินผลการพัฒนาไม่ต่อเนื่องการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาการพัฒนามาตรฐานการศึกษารวมทั้งตรวจสอบติดตามประเมินคุณภาพการรายงานคุณภาพการจัดการศึกษาประจำปี มีความล้าสมัย ขาดกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ตลอดจนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ยังไม่สอดคล้องกับผู้เรียนในท้องถิ่น ขาดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ตลอดจน การใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่ยังไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านการบริหารงานของโรงเรียน ได้แก่ ด้านวิชาการ ครูบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผลยังขาดความมั่นใจและความพร้อมโรงเรียนบางแห่งมีครูไม่ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในด้านงบประมาณมีความไม่โปร่งใสในการเบิกจ่ายงบประมาณ กฎ ระเบียบเกี่ยวกับการเงินและพัสดุมีความยุ่งยาก ในส่วนของงานบุคคลใช้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา, 2559, น.25)

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะครูที่ทำการสอนในเขตโรงเรียนเทศบาลเมืองมหาสารคามจังหวัดมหาสารคามจึงมีความสนใจศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำแนกตามอาชีพ และวุฒิการศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามปีการศึกษา 2561 จำนวน 737 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามปีการศึกษา 2561 จำนวน 248 คนได้มาโดยการเทียบบัญชีรายชื่อจากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก (Lottery Method) ตามวิธีของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973, p.727)

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการวิจัย แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ให้เลือกตอบ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับ อาชีพ และวุฒิการศึกษา ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา

การศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม การหาคุณภาพของแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคำแนะนำของปรีกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objectives Congruence: IOC) โดยพิจารณาข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่า 0.60 - 1.00 พบว่า มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.94 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะที่ปรีกษาวิทยานิพนธ์ และนำไป Try out กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 42 คน และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้ค่าระหว่าง 0.25 - 0.74 แล้วหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของคอนบราค (Cronbach) ได้ค่าเท่ากับ 0.96

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐาน สถิติที (Independent T-test) สถิติ เอฟ (F-test One-way ANOVA) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากพบความแตกต่างวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ โดยวิธี Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม สามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบทบาทของครูผู้สอน รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดบริการนักเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำแนกตามอาชีพ และวุฒิการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองแต่ละระดับปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามที่ประกอบอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองแต่ละระดับปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาข้อเสนอแนะของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ครูผู้สอนแต่ละระดับปฐมวัย และผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย โดยการสรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

3.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีการจัดมุมแหล่งการเรียนรู้เหมาะสมเพียงพอหรือมีแนวทางแก้ไขและปรับปรุงจากผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า การจัดมุมแหล่งการเรียนรู้ยังไม่เหมาะสมมากนัก แต่ทางโรงเรียนก็พยายามที่จะขยายและจัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเรียนมาเพิ่มเติมให้ทันสมัยเป็นปัจจุบันมากที่สุด โดยเฉพาะหนังสือที่ขาดความหลากหลาย เนื่องจากงบประมาณของโรงเรียนมีน้อย ไม่เพียงพอในการจัดสรรให้ครบในทุก ๆ ด้านที่จะใช้จ่ายในโรงเรียน แต่ทางโรงเรียนก็พยายามสรรหาทุกช่องทางอื่น โดยการขอรับบริจาคจากผู้ปกครองนักเรียนบ้าง ร้านค้าที่มีบุตรหลานมาเรียนบ้าง หรือบางครั้งก็รับการสนับสนุนจากร้านค้าที่โรงเรียนได้มีส่วนสนับสนุนสินค้าทางร้านบ้าง เพื่อจะได้แก้ไขปัญหาคือเป็นเบื้องต้น ส่วนระยะยาวคงจะต้องขอเพิ่มงบประมาณจากทางกระทรวงศึกษาธิการเพิ่มขึ้น

3.2 ด้านบทบาทของครูผู้สอน ผลการศึกษาพบว่า

1) โรงเรียนมีการจัดอบรมหลักสูตรเฉพาะด้านสำหรับครูผู้สอน เช่น เด็กพิเศษ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียน บ่อยครั้งหรือมีแนวทางแก้ไขและส่งเสริม

2) โรงเรียนจัดครูสอนเพียงพอกับจำนวนนักเรียนหรือมีแนวทางแก้ไข

3.3 ด้านการจัดบริการนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า

1) โรงเรียนมีการจัดมุมแหล่งการเรียนรู้เหมาะสมเพียงพอหรือมีแนวทางแก้ไขและปรับปรุง

2) โรงเรียนมีการบริการรถรับ-ส่ง นักเรียนในรายที่นักเรียนอยู่บ้านไกลหรือมีแนวทางแก้ไข

3.4 ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า

1) โรงเรียนมีห้องเรียนแคบไปหรือไม่ อาคารสูงเกินไปหรือมีแนวทางแก้ไข

2) โรงเรียนมีการจัดสวนหย่อมที่เหมาะสมหรือมีแนวทางแก้ไข

3) ควรจัดทำป้ายเรียนรู้เพิ่มเติมหรือมีแนวทางแก้ไข

4) สถานที่รับ-ส่งนักเรียน ทางเข้า-ออก ที่จอดรถมีความสะดวกหรือมีแนวทางแก้ไข

5) ห้องน้ำในโรงเรียนสะอาดเพียงพอ ตะแกรงระบายน้ำสามารถระบายน้ำได้ดีเพียงพอ มีจุดอับหรือมีแนวทางแก้ไข

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่า ระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบทบาทของครูผู้สอน รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดบริการนักเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำแนกตามอาชีพ และวุฒิการศึกษา พบว่า เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามที่ประกอบอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่า การศึกษาข้อเสนอแนะของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นการสัมภาษณ์

ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ครูผู้สอนได้ระดับปฐมวัย และผู้ปกครองได้ระดับปฐมวัย โดยการสรุปประเด็นสำคัญได้แก่ 3.1) ด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีการจัดมุมแหล่งการเรียนรู้เหมาะสมเพียงพอหรือมีแนวทางแก้ไขและปรับปรุงจากผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า การจัดมุมแหล่งการเรียนรู้ยังไม่เหมาะสมมากนัก แต่ทางโรงเรียนก็พยายามที่จะขยายและจัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเรียนมาเพิ่มเติมให้ทันสมัยเป็นปัจจุบันมากที่สุด โดยเฉพาะหนังสือที่ขาดความหลากหลาย เนื่องจากงบประมาณของโรงเรียนมีน้อย ไม่เพียงพอในการจัดสรรให้ครบในทุก ๆ ด้านที่จะใช้จ่ายในโรงเรียน แต่ทางโรงเรียนก็พยายามสรรหาทุกช่องทางอื่น โดยการขอรับบริจาคจากผู้ปกครองนักเรียนบ้าง ร้านค้าที่มีบุตรหลานมาเรียนบ้าง หรือบางครั้งก็รับการสนับสนุนจากร้านค้าที่โรงเรียนได้มีส่วนสนับสนุนสินค้าทางร้านบ้าง เพื่อจะได้แก้ไขปัญหาคือเป็นเบื้องต้น ส่วนระยะยาวคงจะต้องขอเพิ่มงบประมาณจากทางกระทรวงศึกษาธิการเพิ่มขึ้น 3.2) ด้านบทบาทของครูผู้สอน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนมีการจัดอบรมหลักสูตรเฉพาะด้านสำหรับครูผู้สอน 2) โรงเรียนจัดครูสอนเพียงพอกับจำนวนนักเรียนหรือมีแนวทางแก้ไข 3) ด้านการจัดบริการนักเรียน (1) โรงเรียนมีการจัดมุมแหล่งการเรียนรู้เหมาะสมเพียงพอหรือมีแนวทางแก้ไขและปรับปรุง (2) โรงเรียนมีการบริการรถรับ-ส่ง นักเรียนในรายที่นักเรียนอยู่บ้านไกลหรือมีแนวทางแก้ไข 4) ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม (1) โรงเรียนมีห้องเรียนแคบไปหรือไม่ อาคารสูงเกินไปหรือมีแนวทางแก้ไข (2) โรงเรียนมีการจัดสวนหย่อมที่เหมาะสมหรือมีแนวทางแก้ไข (3) ควรจัดทำป้ายเรียนรู้เพิ่มเติมหรือมีแนวทางแก้ไข (4) สถานที่รับ-ส่งนักเรียน ทางเข้า-ออก ที่จอดรถมีความสะดวกหรือมีแนวทางแก้ไข (5) ห้องน้ำในโรงเรียนสะอาดเพียงพอ ตะแกรงระบายน้ำสามารถระบายน้ำได้ดีเพียงพอ มีจุดอับหรือมีแนวทางแก้ไข

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผู้ปกครองได้ระดับปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองเด็กเห็นว่าครูสอนให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ มีการส่งเสริมให้รู้จักแก้ปัญหาและช่วยตนเองได้มากขึ้นช่วยเหลือนักเรียนทั้งคนเรียนเก่งและคนเรียนรู้อย่างเหมาะสมเท่าเทียมกันโดยครูผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการสอนที่หลากหลายวิธีการ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กและผู้ปกครอง มีจิตใจมั่นคงมีความเป็นมิตรกับเด็กและผู้ปกครอง รวมถึงได้รับการนิเทศประเมินผลตามแผนจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นระยะอย่างสม่ำเสมอทุกคน มีการวางแผน จัดปฏิทินการศึกษาของโรงเรียน มีการบรรยายภาคห้องเรียนสว่าง สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยและจัดบริเวณรอบโรงเรียน สนามเด็กเล่นได้สะอาด ปราศจากอันตรายต่อร่างกายและสุขภาพของนักเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของจิราภรณ์ รัตนารุณ (2541, น.56-57) ได้วิจัยความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่องานกิจการนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนครราชสีมาพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่องานกิจการนักเรียนโดยภาพรวมผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่องานกิจการนักเรียนทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุวรรณ วลัยอักษรลิขิต (2547, น.82-83) ได้วิจัยความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเปรมฤทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผู้ปกครองได้ระดับปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามที่ประกอบอาชีพและวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพทั้งรับราชการธุรกิจส่วนตัวพนักงานบริษัทเกษตรกร และรับจ้าง และที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ต่างพึงพอใจที่ครูผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ส่งเสริมให้รู้จักแก้ปัญหาและช่วยตนเองได้มาก

ขึ้นช่วยเหลือนักเรียนทั้งคนเรียนเก่งและคนเรียนรู้ช้าอย่างเหมาะสมเท่าเทียมกัน ครูผู้สอนมีความสามารถในการสอนที่หลากหลายวิธีการ มีปฏิสัมพันธ์มีจิตใจมั่นคงมีความเป็นมิตรที่ดีกับเด็กและผู้ปกครอง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุกัญญา ดอกพวง (2549, น. 78-79) ได้วิจัยความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีระณะ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยที่มีวุฒิการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอัจฉรา ประสงค์ดี (2549, น.84-85) ได้วิจัย ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอนุบาลวัดไตรราม พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอนุบาลวัดไตรราม โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุวรรณา วลัยอักษรลิขิต (2547, น.82-83) ได้วิจัยความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเปรมฤทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าผู้ปกครองที่มีอายุวุฒิการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนเด็กระดับปฐมวัยในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม และผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบทบาทของครูผู้สอน ด้านการจัดบริการนักเรียนและด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมสรุปประเด็นสำคัญได้ว่าควรจัดมุมแหล่งการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมมากกว่าที่เป็น จัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเรียนให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนควรจัดอบรมหลักสูตรเฉพาะด้านสำหรับครูผู้สอน เช่น การสอนเด็กพิเศษ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียน สรรหาครูผู้สอนให้เพียงพอสำหรับจำนวนนักเรียนแต่ละชั้นเรียนให้เหมาะสมควรจัดมุมแหล่งการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น คู่มือความสะอาด จัดมุมเด็กเล่น มุมหนังสือ มุมหุ่นนอน โต๊ะ เก้าอี้ที่ใช้ในการเรียนให้เพียงพอ จัดหาของเล่นเพื่อเพิ่มทักษะให้นักเรียนพัฒนาตนเองให้มากยิ่งขึ้นจัดหารถรับ-ส่ง นักเรียนในรายที่บ้านอยู่บ้านไกล โรงเรียน จัดทำหรือต่อเติมห้องเรียนให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้มีมุมต่าง ๆ ในห้องเรียนที่สะดวกสบาย ไม่แออัดจัดสวนหย่อมให้เหมาะสมดูสวยงาม ทำให้เป็นมุมพักผ่อนหย่อนใจแก่นักเรียน เพื่อคลายความตึงเครียดจากการเรียนจัดทำป้ายเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระดับสติปัญญาของนักเรียน และประยุกต์ใช้จากสิ่งของตามธรรมชาติ และเศษวัสดุสิ่งของที่ใช้แล้ว นำกลับมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียน เพื่อลดงบประมาณช่วยเหลือโรงเรียนจัดสถานที่รับ-ส่งนักเรียน ทางเข้า-ออก ที่จอดรถในโรงเรียนให้มีความสะดวกเป็นระบบมากยิ่งขึ้นหมั่นตรวจตราดูแลความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วมให้สะอาดอยู่เสมอ และสร้างเพิ่มเติมให้เพียงพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน รวมถึงการดูแลระบบระบายน้ำเสียในโรงเรียนให้ดี ไม่ควรให้มีท่อน้ำอุดตัน เกิดน้ำเน่าเสียสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560, น.110) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา นอกจากจะมุ่งให้เด็กได้มีความพร้อมที่จะเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาได้ดีแล้ว ยังเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ทำให้เด็กมีชีวิตในอนาคตสมบูรณ์ยิ่งขึ้นการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาเด็กไทย การอบรมเลี้ยงดูเด็กในวัยก่อน 6 ปี จะมีผลต่อเด็กไปตลอดชีวิต ถ้าหากเด็กได้รับการดูแลที่ดีได้รับความรักความอบอุ่นจะทำให้เด็กมองโลกในแง่ดี เป็นคนร่าเริงแจ่มใสรู้จักรักคนอื่น ดังนั้นการพัฒนาเด็กจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและสถาบันหลายฝ่าย ตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ชุมชนสื่อมวลชน และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนถึงองค์กรต่าง ๆ ที่จัดบริการพื้นฐานให้แก่เด็กระดับก่อนประถมศึกษา การปูพื้นฐานให้กับเด็กตั้งแต่ก่อน 6 ปี ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดนโยบายที่จะสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยรัฐบาลและเอกชนร่วมมือกันจัดบริการการศึกษาในระดับนี้ให้ทั่วถึงโรงเรียนในสังกัดสามารถจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาได้ทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพสรรหาและพัฒนาครูรวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้สามารถจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ และกำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองสามารถพัฒนาเด็กได้อย่างถูกต้อง และส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการศึกษาระดับนี้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบวัฒนธรรม ควบคู่กับสาธารณสุข และสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2546, น.17-30) กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย คือการจัดการเรียนการสอน ด้วยการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สนองต่อการพัฒนาการของเด็กตามธรรมชาติ

ด้วยการให้ความรัก ความเข้าใจเพื่อวางรากฐานคุณภาพชีวิตตั้งแต่วัยปฐมวัยอันจะเป็นรากฐานของชีวิตในวัยสูงขึ้นเพื่อเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ให้เกิดคุณค่าตนเองและสังคม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา การจัดการศึกษาจึงควรมุ่งให้การศึกษาด้านวิชาการโดยการต่อยอดความรู้ควบคู่ไปกับการฝึกฝนขัดเกลาทางความคิด ความประพฤติและคุณธรรม โดยให้ความเข้าใจในหลักเหตุผล มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักรับผิดชอบและตัดสินใจในทางที่ถูกต้องเป็นธรรม และควรให้มีการเรียนรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไป และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอในการนำเอาผลวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนเป็นกิจกรรมเสริมกิจกรรมเสริมสูตร ครูผู้สอนควรเน้นการสอนแบบบูรณาการมีเนื้อหาที่ทันสมัยและได้ประสบการณ์จริงสามารถนำไปใช้ได้จริง และโรงเรียนควรมีการช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสมเท่าเทียมกัน

1.2 ควรมีการตรวจสอบสภาพร่างกายแก่นักเรียนเป็นประจำควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา ควรมีจัดการศึกษาในด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ และสื่อการสอนที่ทันสมัย

1.3 ควรจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน มีการจัดการเสวนาแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ปกครองผู้นำชุมชนพระอาจารย์อย่างต่อเนื่อง

1.4 ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและเสนอแนะแนวทาง และควรจัดบริเวณห้องเรียนที่เล่น ที่พักผ่อนให้เหมาะสม

1.5 ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรักการมีระเบียบวินัยสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการเข้าแถวรับอาหารและรับประทานอาหารพร้อมกันโดยปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้รู้จักการตรงต่อเวลา การรักษาเวลาและหน้าที่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

2.4 ควรศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรุสา พรหมทา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวงชาต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เบรน - เบสบุ๊คส์.

- จิราภรณ์ รัตนธ. (2541). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่องานกิจการนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช*. กรุงเทพฯ: ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา. (2559). *ก้าวข้ามขีดจำกัดสู่สหัสวรรษแห่งคุณภาพสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประกัน คุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุกัญญา ดอกพวง. (2549). *การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูป การศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเขตราชวัตรบูรณะ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการบริหารศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวรรณา วลัยอักษรลิขิต. (2547). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนเปรมฤทัย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการบริหารศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวรรณา วลัยอักษรลิขิต. (2547). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนเปรมฤทัย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการบริหารศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉรา ประสงค์ดี. (2549). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนของโรงเรียนอนุบาลวัดไตรรัตนาราม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: New York: Harper & Row.